

ROZHODNUTIE

Odvolací disciplinárny senát zložený z predsedu senátu JUDr. Stanislava Libanta a sudcov JUDr. Evy Behranovej, JUDr. Karola Poslucha, JUDr. Ivana Kochanského a JUDr. Jozefa Švarca, v **disciplinárnej veci vedenej proti JUDr. U. I., o odvolaní ministerky spravodlivosti Slovenskej republiky**, podaného proti rozhodnutiu Disciplinárneho senátu zo dňa 27.01.2017, sp. zn. 1 Ds 7/2014, na neverejnom zasadnutí konanom dňa 08. júna 2017 v Bratislave, takto

r o z h o d o l :

Podľa § 131 ods. 4 zákona č. 385/2000 Z. z. o sudcoch a prísediacich a o zmene a doplnení niektorých zákonov, v znení neskorších predpisov, (ďalej iba zákona o sudcoch a prísediacich) **z r u š u j e napadnuté rozhodnutie** 1 Ds 7/2014 zo dňa 27.01.2017.

Podľa § 125 zákona o sudcoch a prísediacich, **disciplinárne konanie proti** sudcovi Okresného súdu X s prerušeným výkonom funkcie **JUDr. U. I.**, nar. xxx, pre skutok, že

v konaní vedenom na Okresnom súde X pod sp. zn. 5T/88/2012 spôsobil vlastným zavinením zbytočné prieskumy, keď o žiadosti obžalovaného M. R., ktorá bola Okresnému súdu X doručená dňa 16. júla 2013, nerozhodol bezodkladne, ako to ukladá zákon, ale rozhodol až na verejnom zasadnutí konanom dňa 09. októbra 2013 tak, že prijal písomný sľub obžalovaného M. R. na nahradenie väzby a prepustil ho na slobodu, pričom spis bol predložený Krajskému súdu v X na rozhodnutie o sťažnosti prokurátora dňa 31. októbra 2013, teda od podania žiadosti obžalovaného (16. júla 2013) do rozhodnutia súdu prvého stupňa

uplynulo 85 dní a po doručenie predkladacej správy nadriadenému súdu (31. októbra 2013) uplynulo celkove 107 dní,

p r e r u š u j e

pretože sudca JUDr. U. I. má prerušený výkon funkcie sudcu podľa § 24 ods. 4 zákona o sudcoch a príseďiacich, z dôvodu odchodu do starobného dôchodku

O d ô v o d n e n i e :

Disciplinárny senát prvého stupňa napadnutým rozhodnutím zastavil disciplinárne konanie vedené proti JUDr. U. I. na návrh ministra spravodlivosti Slovenskej republiky podaný dňa 10.06.2014 pre skutok opísaný vo výroku tohto rozhodnutia a právne posúdený ako závažné disciplinárne previnenie podľa § 116 odsek 2 písmeno g) zákona o sudcoch a príseďiacich, pretože o skutku, pre ktorý sa disciplinárne konanie vedie, sa právoplatne rozhodlo v trestnom konaní.

Právne svoje rozhodnutie odôvodnil ustanovením § 124 písmeno f) zákona o sudcoch a príseďiacich v spojení s § 125 odsek 3 citovaného zákona.

Vecne svoje rozhodnutie odôvodnil zistením, že uznesením Okresného súdu X zo dňa 18.06.2015, č. k. 6T/57/2015-353 v spojení s uznesením Krajského súdu v X zo dňa 05.05.2016, č. k. 23To/83/2015-378, bolo podľa § 241 odsek 1 písmeno c) zákona č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok (ďalej iba Trestný poriadok) s poukazom na § 215 odsek 1 písmeno d) a § 9 odsek 1 písmeno b) Trestného poriadku právoplatne zastavené trestné stíhanie proti menovanému aj pre skutok, pre ktorý sa proti nemu vedie toto disciplinárne konanie.

Dôvodom zastavenia trestného stíhania bola skutočnosť, že ide o osobu, ktorá je za skutky, ktoré sú jej kladené za vinu, vyňatá z pôsobnosti orgánov činných

v trestnom konaní a súdu (§ 8 odsek 1 Trestného poriadku) a trestné stíhanie menovaného je tak neprípustné (§ 9 odsek 1 písmeno b) Trestného poriadku).

Disciplinárny senát dospel na základe vyššie uvedeného k záveru, že o skutku, pre ktorý sa predmetné disciplinárne konanie vedie, sa právoplatne rozhodlo v trestnom konaní, nie sú preto splnené podmienky na pokračovanie v disciplinárnom konaní, v dôsledku čoho je nevyhnutné toto konanie zastaviť. Poukázal na ustanovenie § 150 odsek 2 zákona o sudcoch a prísediacich, podľa ktorého sa na disciplinárne konanie primerane použije Trestný poriadok. Uznesenie o zastavení trestného stíhania je v trestnom konaní považované za meritórne (nie procesné) rozhodnutie, ako dôsledok toho, že jeho právoplatnosťou sa právoplatne končí trestné stíhanie.

Disciplinárny senát zdôraznil, že zákon o sudcoch a prísediacich v ustanovení § 124 písmeno f) z pohľadu svojich dôsledkov nerozlišuje dôvod, pre ktorý po prerušení disciplinárneho konania podľa § 125 odsek 2 bolo trestné stíhanie následne zastavené, ani štádium trestného konania, v ktorom k zastaveniu trestného stíhania došlo. Ak preto došlo až po podaní obžaloby k zastaveniu trestného stíhania pre konkrétny skutok (ktorý je súčasne predmetom tohto disciplinárneho konania), hoci len pre jeho neprípustnosť, ako dôsledok tohto, že trestne stíhaný sudca je osobou vyňatou z pôsobnosti orgánov činných v trestnom konaní a súdu, nič to podľa disciplinárneho senátu prvého stupňa nemení na závere, že v zmysle dikcie § 124 písmeno f) zákona o sudcoch a prísediacich o skutku, pre ktorý sa disciplinárne konanie vedie, sa právoplatne rozhodlo v trestnom konaní. Disciplinárny senát prvého stupňa pritom poukázal na zjavnú vnútornú rozporuplnosť vzniknutej procesnej situácie v tom zmysle, že sudcu pre posudzovaný skutok nemožno trestne stíhať z dôvodov uvedených v § 8 odsek 1, § 9 odsek 1 písmeno b) Trestného poriadku a súčasne ho pre identický skutok nemožno stíhať ani disciplinárne, len ako dôsledok toho, že o tomto skutku sa právoplatne rozhodlo v trestnom konaní (hoci zastavením trestného stíhania pre jeho neprípustnosť).

Zdôraznil, že nie je vecou disciplinárneho senátu zákon hodnotiť, ale ho aplikovať. Pokiaľ zákon nerozlišuje, ani orgán aplikácie zákona nie je oprávnený rozlišovať. Výklad právnej normy nemožno zneužívať na nahrádzanie vôle zákonodarcu, ktorú v nej nevyjadril. Disciplinárny senát prvého stupňa tak vychádzal z toho, že ak by zákonodarca na uvedenú procesnú situáciu myslel, výsledok trestného konania (po postupe podľa § 125 odsek 2 zákona o sudcoch a prísediacich), spočívajúci v zastavení trestného stíhania len

pre jeho neprípustnosť, v danom prípade z dôvodu uvedenom v § 8 odsek 1 a § 9 odsek 1 písmeno b) Trestného poriadku, by vyňal ako výnimku z dôvodov pre zastavenie disciplinárneho konania, čo však neučinil, keď dôvody v ustanovení § 124 písmeno f) zákona o sudcoch a prísediacich formuloval paušálne na všetky prípady upravené Trestným poriadkom, kedy sa „o skutku, pre ktorý sa disciplinárne konanie vedie, právoplatne rozhodlo v trestnom konaní.“

Proti tomuto rozhodnutiu podala v zákonnej lehote ministerka spravodlivosti Slovenskej republiky odvolanie, ktoré odôvodnila tým, že výklad ustanovenia § 124 písm. f) zákona o sudcoch a prísediacich, ktorý si disciplinárny senát prvého stupňa osvojil, považuje za nesprávny a v rozpore so zmyslom a účelom tohto zákona. Poukázala na rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky, ktorý opakovane vo svojich rozhodnutiach uviedol, že „... všetky orgány verejnej moci sú povinné v pochybnostiach vykladať právne normy v prospech realizácie ústavou (a tiež medzinárodnými zmluvami) garantovaných základných práv a slobôd (II. ÚS 148/06, III. ÚS 348/06, IV. ÚS 96/07, IV. ÚS 200/07, IV. ÚS 209/07, IV. ÚS 95/08).

Ústavný súd taktiež už viackrát akcentoval, že k výkladu právnych predpisov a ich inštitútov nemožno pristupovať len z hľadiska textu zákona, a to ani v prípade, keď sa text môže javiť ako jednoznačný a určitý, ale predovšetkým podľa zmyslu a účelu zákona (IV. ÚS 92/2012, I. ÚS 351/2010, I. ÚS 306/2010).“ (napr. I. ÚS 348/2016). Ďalej poukázala na skutočnosť, že Ústavný súd Slovenskej republiky konštatoval, že „...orgánom verejnej moci a predovšetkým všeobecným súdom nemožno tolerovať pri interpretácii zákonných ustanovení prílišný formalistický postup, ktorý vedie k zjavnej nespravodlivosti. Všeobecný súd nie je absolútne viazaný doslovným znením zákona, ale môže a musí sa od neho odchyliť, pokiaľ to vyžaduje účel zákona, história jeho vzniku, systematická súvislosť alebo niektorý z ústavnoprávnych princípov. Pri výklade a aplikácii právnych predpisov teda nemožno opomínať ich účel a zmysel, ktorý nie je vyjadrený len v slovách a vetách toho - ktorého zákonného predpisu, ale i v základných princípoch právneho štátu. (nález ústavného súdu sp. zn. I. ÚS 306/2010 z 8. decembra 2010).“ (I. ÚS 348/2016).

Odvolateľka vo svojom odvolaní ďalej uviedla, že v danom prípade považuje výklad a aplikáciu ustanovení právneho predpisu (zákon č. 385/2000 Z. z.) disciplinárnym senátom prvého stupňa za absolútne formalistický, kedy sa nielenže môže, ale dokonca musí odkloniť

od doslovného znenia právneho textu, keď to zo závažných dôvodov vyžaduje účel zákona, a uprednostniť výklad e ratione legis pred doslovným gramatickým (jazykovým) výkladom. Primárnym účelom disciplinárneho konania je zabezpečenie krajnej a poslednej možnosti nápravy takého výkonu súdnictva konkrétnym sudcom, ktoré je v rozpore s jeho základnými ústavnými zásadami (nezávislosť, nestrannosť, spravodlivosť, plynulosť a pod.). V prípade disciplinárneho previnenia, z dôvodu ktorého bol podaný návrh na začatie disciplinárneho konania a za ktorý, v prípade uznania JUDr. I. za vinného, bolo navrhované uloženie disciplinárneho opatrenia - zníženie funkčného platu o 70 % na obdobie jedného roka, dokonca alternatívne odvolanie z funkcie sudcu (na základe skutočností bližšie špecifikovaných v predmetnom návrhu), považuje za neprípustné, aby disciplinárny senát zastavil disciplinárne konanie.

Zastavenie disciplinárneho konania vedeného voči JUDr. U. I. „len“ z dôvodu právoplatného rozhodnutia v trestnom konaní, t. j. zastavenie trestného stíhania pre jeho neprípustnosť, keďže bolo vedené proti osobe, ktorá je vyňatá z pôsobnosti orgánov činných v trestnom konaní a súdu, a teda odopretie možnosti postihnutia sudcu v disciplinárnom konaní, pri preukázaní spáchania skutku, nemôže v žiadnom prípade pokladať za naplnenie cieľa ustanovení zákona o sudcoch a prísediacich a vyvodzovania disciplinárnej zodpovednosti voči sudcovi, ktorý si neplnil zákonom uložené povinnosti. Navrhla, aby odvolací disciplinárny senát napadnuté rozhodnutie zrušil vo výroku o zastavení disciplinárneho konania a vrátil vec disciplinárnemu senátu prvého stupňa, aby ju v potrebnom rozsahu prejednal a rozhodol v súlade s návrhom na začatie disciplinárneho konania zo dňa 10. júna 2014.

JUDr. U. I. ani predseda Okresného súdu X sa k odvolaniu ministerky spravodlivosti Slovenskej republiky nevyjadrili.

Odvolací disciplinárny senát po zistení, že odvolanie bolo podané riadne a včas oprávnenou osobou, preskúmal napadnuté rozhodnutie, ako aj správnosť postupu disciplinárneho senátu prvého stupňa, ktoré mu predchádzalo, pričom predovšetkým skúmal základné podmienky disciplinárneho konania.

Podľa § 115 veta prvá zákona o sudcoch a prísediacich sudca je disciplinárne zodpovedný za disciplinárne previnenie a za konanie, ktoré má znaky priestupku

podľa osobitného predpisu, alebo za konanie, ktoré môže byť postihnuté sankciami podľa osobitných predpisov.

Z dikcie citovaného ustanovenia nepochybne vyplýva, že disciplinárna zodpovednosť podľa zákona o sudcoch a prísediacich sa vzťahuje výlučne na sudcu, jednou zo základných podmienok disciplinárneho konania je skutočnosť, že osoba, voči ktorej sa vedie disciplinárne konanie je sudca. Povinnosťou disciplinárneho senátu je preto skúmať v každom štádiu disciplinárneho konania status osoby, voči ktorej sa disciplinárne konanie vedie – či sa jedná o osobu, vykonávajúcu funkciu sudcu. Zisťovať ďalšie podmienky disciplinárnej zodpovednosti a zo zistení vyvodzovať dôsledky je možné len v prípade, ak je disciplinárne stíhaná osoba v čase rozhodnutia disciplinárneho senátu sudcom vykonávajúcim funkciu.

Z obsahu spisu v preskúmvanej veci je zrejmé, že minister spravodlivosti Slovenskej republiky rozhodnutím č. 49854/2015/153 zo dňa 21. decembra 2015 prerušil JUDr. U. I. od 01. marca 2016 výkon funkcie sudcu Okresného súdu X podľa § 24 ods. 4 zákona o sudcoch a prísediacich z dôvodu jeho odchodu do starobného dôchodku.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o sudcoch a prísediacich sa výkon funkcie sudcu začína dňom zloženia sľubu a skončí sa v deň zániku funkcie sudcu alebo v deň prerušenia výkonu funkcie sudcu, ak tento zákon neustanovuje inak.

Dňom 29. februára 2016 sa v prípade JUDr. U. I. súčasne s prerušením výkonu funkcie sudcu skončil jeho výkon funkcie sudcu z dôvodu odchodu do starobného dôchodku. V disciplinárnom konaní voči menovanému nebolo preto možné pokračovať, skúmať jeho disciplinárnu zodpovednosť a o tejto rozhodnúť. Uvedená skutočnosť bola disciplinárnemu senátu prvého stupňa známa ešte pred tým, ako vyhlásil rozhodnutie, ktorým disciplinárne konanie zastavil z dôvodu, že o skutku, pre ktorý sa disciplinárne konanie vedie, sa právoplatne rozhodlo v trestnom konaní (porovnaj list predsedníčky Okresného súdu X zo dňa 20.01.2016 – č. 1. 53. a list ministerky spravodlivosti Slovenskej republiky zo dňa 14.04.2016

– č. l. 71, ktorými disciplinárnemu senátu oznámili prerušenie výkonu funkcie sudcu JUDr. U. I.). Pri zachovaní správneho procesného postupu bolo preto povinnosťou disciplinárneho senátu prvého stupňa po zistení, že v prípade menovaného bol prerušený výkon funkcie sudcu, disciplinárne konanie prerušiť. Disciplinárny senát však konanie neprerušil, ale vo veci ďalej konal a rozhodol tak, že konanie zastavil z dôvodu, že o skutku, pre ktorý sa disciplinárne konanie vedie, sa právoplatne rozhodlo v trestnom konaní. S poukazom na uvedené skutočnosti bolo preto potrebné napadnuté rozhodnutie Disciplinárneho senátu, ako rozhodnutie vyhlásené v dôsledku nesprávneho procesného postupu, podľa § 131 ods. 4 zákona o sudcoch a prísediacich zrušiť a disciplinárne konanie prerušiť, nakoľko JUDr. U. I. má prerušený výkon funkcie sudcu z dôvodu odchodu do starobného dôchodku. Disciplinárne konanie môže pokračovať až potom, ako sa sudca po prerušení znovu ujme funkcie sudcu. Pokiaľ sa JUDr. U. I. po prerušení výkonu funkcie sudcu tejto funkcie znovu neujme, a nastane situácia predpokladaná v ustanovení § 124 písm. c) zákona o sudcoch a prísediacich – teda ak bude z funkcie odvolaný, vzdá sa funkcie alebo jeho funkcia zanikne podľa § 19, bude prichádzať do úvahy zastavenie disciplinárneho konania podľa citovaného ustanovenia § 124 písm. c) zákona o sudcoch a prísediacich.

Pre prípad pokračovania disciplinárneho konania voči JUDr. U. I. Odvolací disciplinárny senát konštatuje, že s úvahami Disciplinárneho senátu prvého stupňa, ktoré viedli k zastaveniu konania z dôvodu, že o skutku, pre ktorý sa disciplinárne konanie vedie, sa právoplatne rozhodlo v trestnom konaní, sa nestotožňuje.

Disciplinárny senát prvého stupňa vo svojich úvahách použil výklad jazykový a systematický, čo však v preskúmvanej veci nie je postačujúce. Okolnosti veci, keď trestné konanie voči sudcovi JUDr. U. I. bolo zastavené pre jeho neprípustnosť, ako dôsledok toho, že trestne stíhaný sudca je osobou vyňatou z pôsobnosti orgánov činných v trestnom konaní a súdu, vyžadujú použitie aj výkladu teleologického (e ratione legis), ktorý má zabezpečiť nájdenie účelu a zmyslu právnej normy - teda aký bol úmysel zákonodarcu a aký je účel právnej normy. Podľa názoru odvolacieho disciplinárneho senátu je nepochybné, že účelom ustanovenia § 124 písm. f) zákona o sudcoch a prísediacich (disciplinárny senát bez ústneho pojednávania konanie zastaví, ak o skutku, pre ktorý sa disciplinárne konanie vedie, sa právoplatne rozhodlo v trestnom konaní) je zabrániť situácii, kedy by bol sudca za

ten istý skutok potrestaný jednak v trestnom konaní a jednak v konaní disciplinárnom. JUDr. U. I. v trestnom konaní potrestaný nebol – trestné konanie voči nemu bolo zastavené.

Pokiaľ by bol pripustený výklad použitý disciplinárnym senátom prvého stupňa, vznikla by absurdná situácia, keď by disciplinárna zodpovednosť sudcu nemohla byť disciplinárnym senátom prejednaná, pretože pre ten istý skutok bolo voči nemu trestné konanie zastavené, keďže je osobou vyňatou z pôsobnosti orgánov činných v trestnom konaní a súdu. Vo svojom dôsledku by teda v určitých prípadoch neprichádzal disciplinárny postih sudcu do úvahy, napriek závažnému porušeniu pravidiel, ktoré sú pre spoločnosť významné. Takýto výklad považuje odvolací disciplinárny senát za odporujúci účelu disciplinárneho konania. V prípade, ak bude disciplinárne konanie voči JUDr. U. I. pokračovať, je preto potrebné jeho disciplinárnu zodpovednosť meritórne preskúmať, posúdiť či skutok, ktorý sa mu kladie za vinu je disciplinárnym previnením a vo veci vyhlásiť nové rozhodnutie.

Záverom Odvolací disciplinárny senát konštatuje, že predmetné rozhodnutie a právne stanovisko v ňom vyjadrené, je súladné s predchádzajúcimi rozhodnutiami Odvolacieho disciplinárneho senátu v obdobných veciach.

P o u ě n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nie je odvolanie prípustné.

V Bratislave 08. júna 2017

JUDr. Stanislav L i b a n t , v. r.

predseda Odvolacieho disciplinárneho senátu

Za správnosť vyhotovenia:

Lubica Kavivanovová